

ZOLCZER PÉTER

NYELVTANULÁSI STRATÉGIÁK (9. RÉSZ)

Cikksorozatunk eddigi részeiben leginkább a hatékony nyelvtanulás különböző módszereire és technikáira koncentráltunk. Mint kiderült, a nyelvtanulás akkor a leghatékonyabb, ha saját magunknak alakítunk ki egy egyéni módszert igényeink és szükségleteink alapján. Az előző cikkekből bemutatott módszerek és technikák számának növelése helyett ebben a részben azt nézzük meg, hogy a nyilvánvaló indokok (pl. jobb munkahely, magasabb pozíció, utazás) mellett milyen további okaink lehetnek a nyelvtanulásra. A nyelvész John McWhorter népszerű TED előadásának címe: *Négy érv egy új nyelv megtanulásához (4 reasons to learn a new language)*; ezt az előadást elemezzük most részletesen.

McWhorter előadásának elején elmondja, hogy az angol jó úton halad afelé, hogy univerzális nyelvvé váljon. Az angol a fő nyelv az interneten, a gazdaságban, a diplomáciában, a légi irányításban, és még sorolhatnánk. Több ember beszél kínaiul, mint angolul, mégis több kínai tanul angolul, mint ahány angol anyanyelvű tanul kínaiul. A nyelvészek többsége szerint a jelenleg beszélt 6000 nyelvből a század végére csak pár száz fog fennmaradni. Ennek tetejébe, az élő beszéd automatizált fordítása napról napra fejlődik. McWhorter szerint jogosan merülhet fel bennünk a kérdés, hogy minek tanuljunk idegen nyelve(ke)t (az angolt leszámítva), ha az lényegében „fölösleges”. Válaszként gyakran halljuk azt az érvet, amely a nyelvi relativizmuson alapszik: különböző nyelvek különböző gondolkodásmódokat adnak használóiknak. McWhorter fel-

hívja a figyelmet, hogy bár a „különböző gondolkodásmód” nem helyes megfogalmazás, a nyelvek valóban bővítik a gondolkodásmintáink azon tárházát, melyből gyakorta merítünk a hétköznapi életben. A francia és a spanyol nyelvben például az *asztal* szó nőnemű. Hogy miért, senki sem tudja. Viszont ha megkérdezzük sok franciát és spanyolt, hogy ha az asztal beszélni tudna, hogyan tenné ezt, a válaszadók jelentős többsége szerint az asztal magas, női hangon beszélne. Van tehát abban valami, hogy egy új nyelv elsajátításával nemcsak a nyelvet, hanem bizonyos gondolkodásmintákat is magunkévá tehetünk. További indokok, hogy egy kultúra megismeréséhez elengedhetetlenek a kultúra kódjának ismerete, ami ne más, mint a nyelve. A mai globális civilizációban egyre nagyobb szükség van arra, hogy az emberek csoportjai beszéljék egymás nyelvét, mivel egymás megértése (és elfogadása) múlhat ezen.

Kimutatták, hogy azoknál, akik legalább két nyelven beszélnek, kisebb eséllyel alakul ki memóriazavar (pl. demencia), viszont sokkal hatékonyabban tudják megosztani figyelmüket több feladat között (multitasking). Következő érvként McWhorter azt hangsúlyozza, hogy a nyelvtanulás egy élvezetesen tevékenység. Ezt az állítását példákkal is alátámasztja. Az arab nyelvben például a *Kataba*, *Yaktubu*, és *Uktub* szavak magyarul azt jelentik, ír, írt és írj. A magyarral ellentétben, azonnal szembetűnik, hogy ezekben az arab szavakban a mássalhangzók a közösek (*k*, *t*, *b*), a magánhangzók pedig körbefonják azokat. Különbö-

ző nyelveknek különböző szórendjük van, ami olyan, mint Angliában az út másik felén közlekedni. A *'Kádban ülve majszolta a tortát.'* mondat kínai szórendben például így hangozna: 'Ő kád volt benne majszolni torta.' De a legfontosabb érvként McWhorter azt hozza fel, hogy manapság olyan könnyen taníthatjuk magunkat otthon, mint még soha a történelem során. Régen osztályterembe kellett ülnünk, függve a tanártól és egy időponttól, ma viszont, ha nyelvet akartunk tanulni, saját kanapénkon tehetjük meg ezt a laptopunk vagy okostelefonunk segítségével, amikor csak akarjuk.

Bár tény, hogy a globalizálódás szinte vonzza magával a nyelvi uniformitást, vagy legalábbis egy nyelv univerzálissá válását, ne felejtjük el, hogy ez a nyelv az angol. A világban való boldoguláshoz egyre fontosabb, hogy az anyanyelvünkön kívül beszéljünk az angolt. Mivel a magyar nem világnyelv, az angol nyelv ismerete kiváló ugródeszkeként szolgálhat más idegen nyelvek elsajátításához, kiváltképp akkor, amikor egyedül, autodidakta módon szeretnénk nyelvet tanulni. Sokkal szélesebb azon források tárháza, melyek egy adott idegen nyelv oktatását az angol nyelv ismeretére alapozzák.

Ha voltak kétségeink afelől, hogy nyelvet tanulni hasznos dolog, elfelejthetjük őket, sőt, most már abban is biztosak lehetünk, hogy egészséges is!

FORRÁSOK:

■ John McWhorter, *4 reasons to learn a new language*, TED előadás, elérhető: <https://www.youtube.com/watch?v=VQRjouwKDIU>.